

1301
אורי
אורי

הנהיה בית יצירה גדולה - או סתם מדינונת, שלא חשוב אם היא קיימת או לא?

...עם הכוונה להפנות אמצעים כבירים לרכישת נשק ולהרעיב עליידי כך פיתוח וקליטת עליה וצרכים אחרים, הרי שבעצם אין צורך לנאצר לעשות מלחמה. די לו להמשיך בזיון ולמתוח אותנו כל הזמן להתחרות אתו וללכת אחריו, כדי להביא אותנו לסף התמוטטות כלכלית. גם מבחינה מדינית, אם יבוא ערעור כלכלי יותר חמור ממה שמצטייר עכשיו, פירוש הנחלת נצחון מפוצץ לאויבינו, ואילו היתה דאגתנו רק לחזית המדינית היינו מחויבים על אותם מאמצים ושינוי דרך, שאנו מצויים עליהם ממילא עליידי קשיי מצבנו הכלכלי והסכנות הכרוכות בקשיים אלה.

מתעוררת כאן עוד שאלה מדינית: האם אנו יכולים להחזיק מעמד לאורך ימים במרוץ הזיון. אנו מפרשים סכומים עצומים לזיון. פירוש הדבר הגדלה מתמדת של המעמסה על התקציב, ומתעוררת השאלה אם אנו יכולים להמשיך בדבר הזה בלי סוף...

*

אנו עומדים לפני ברירה לגמרי לא פשוטה: אם אנו סבורים, כי אנו עומדים מול העולם הערבי ואין לנו להישען אלא רק על כוחנו בלבד, מתבקשת מזה כאילו מסקנה אחת - מוכרחים להגיב [צבאית] בכל מקרה ומקרה [של פיגוע בנו], כי איתגובה תתפרש עליידי העולם הערבי כאות של חולשה ואז אנו אבודים. לפי גישה זאת החשבון שלנו רק דו־צדדי - בינינו ובין הערבים - ולא קייים שום דבר חוץ מזה. אז מה, אם כן, החזון שלכם? כמה מיליונים נהיה פה, לכמה מיליונים נגיע בארץ הזאת?

אנו חיים באמונה, שחזרנו לארץ הזאת בפעם השלישית כדי לא להיעקר לעולם, ולא שההיסטוריה תחזור שוב ושוב על עצמה. ואנו מוקפים עשרות מיליונים של העולם הערבי. אנו עמדתו נגדם במצב ידוע [במלחמת 1948/9], אבל אנו יודעים מה חל מאז, אנו יודעים שיש להם פוטנציה עצומה. ואני מדבר על החזון ולא על מה שיהיה תוך 5 השנים הקרובות, אלא 10, 20, 30 שנים...

אם זה המצב, הרי עם מיצוי כל האפשרויות של חיזוק כוחנו ועם מיצוי כל האפשרויות לגבי המדיניות שלנו, נהיה מוכי עיוורון אם לא נמצה את האפשרויות של הגישה האחרת של הישענות על בעלי ברית בעולם. מה פירוש בעלי ברית? אם ההישענות על כוחות בעולם היא נכס, מזה מתחייבות מסקנות לטפח את הנכס הזה - לטפח אותו, לא להכשיל אותו - ואז יש שיקול כנגד שיקול. במה זה תלוי? זה תלוי קודם כח ביחס של העולם למדינת ישראל - איך העולם רואה את מדינת ישראל? האם הוא רואה אותה ככוח חיובי או שלילי, כגורם מוסרי או לא מוסרי? האם הוא רואה אותה כבית יצירה גדולה או כסתם מדינונת, שלא חשוב אם היא קיימת או לא, שקיום או אי־קיום זה לא מעלה או מוריד ממהלך ההיסטוריה? - הדבר הזה מוכרח להיות יעד קבוע של מדיניות החוץ הישראלית, ואסור אף לרגע אחד להסיח את הדעת מזה. זה לא אומר, שבכל מקרה ומקרה צריך להכריע לפיו - יש שצריך להכריע נגדו - אבל לעולם לא מתוך התעלמות ממנו.

*

היתה תקופה, שהיו נצנוצים במגעים שלנו עם נאצר. היו נצנוצים של איזה אפשרויות. אינני יודע, יכול להיות שזו היתה רמאות מלכתחילה. יכול להיות שזו לא היתה רמאות. הכל יכול להיות. עובדה, שהם היו. הם נעלמו אחרי התקפת עזה [אור ל' 1 במרס 1955]. הם לא היו נעלמים אילו בעזה נפלו אז 10 איש. הם נעלמו מפני שנפלו 40 איש או יותר.

אני מתפלל על החברים. כאשר אצלנו קורה איזה דבר [פיגוע], קודם כל יש הדדעזעות נוראה. שנית, יש חשבון מדיני שאי־אפשר לעבור על כך בשתיקה, שכן זה יתפרש כחולשה. שלישית, יש חשבון בטחוני, שפירושו הפקרת דם. ואנו שוכחים לגמרי, שגם בצד השני יש אנשים חיים עם מוחות, וגם להם יש תגובות כאלה.

האין! (98)

אינני יכול לדרוש מכולם שיהיה לכם כמוני נסיון של שנתיים חיים סגורים בכפר ערבי [משפחת שרתוק שרת חכרה את כל הכפר הערבי הקטן עין־סיניה שמצפון לרמאללה, על דרך שכם, וישבה בו בשנים 1906/8], כדי להיווכח לדעת, שערבים הם בני־אדם. יש להם מוח, הגיון וכבוד ורגש אנושי, ויצר וכוסר הדדעזעות.

*

מוכרח להיות שיקול מתי כן תגובה [צבאית] ומתי לא. צריך להיות שיקול איזה תגובה ובאיזה ממדים, ואי־אפשר להתעלם מהרושם של התגובה, כי הרושם הוא עובדה מדינית ויש מזה תוצאות ויש מזה נזקים. אינני אומר שצריך תמיד להכריע על פי הנזקים, אבל לא יתכן להתעלם מהם, ואסור שהצבא יתחנך על התעלמות מהם. כבר אינני רוצה לדבר על כך, שמעשי תגובה כאלה שעשינו - כל אחד מהם - מצית מחדשים של שנאה, מלבה להבות אש של שנאה מסביב...

(מובא ב"יומן אישי", כרך ו' עמ' 1507)